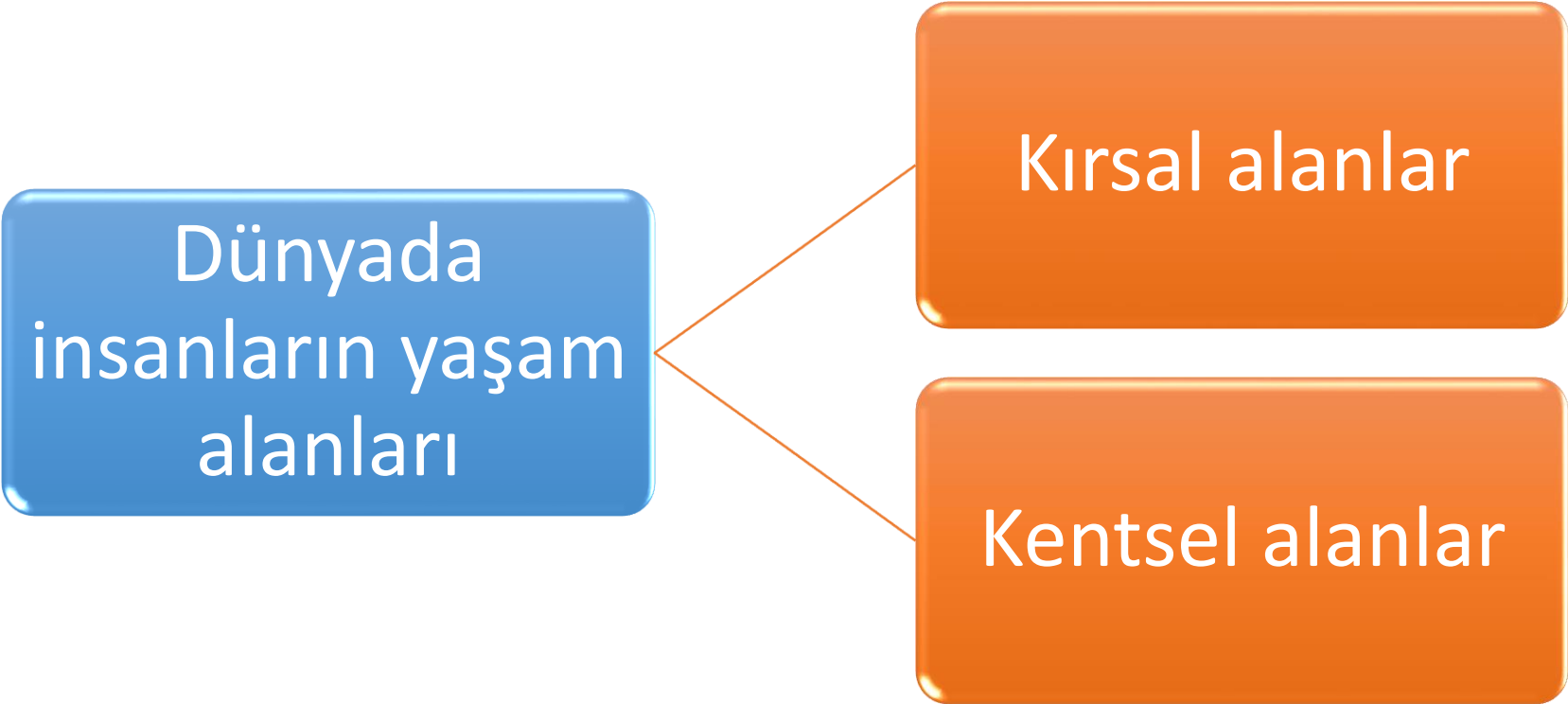

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Dünyada
insanların yaşam
alanları


```
graph LR; A[Dünyada insanların yaşam alanları] --- B[Kırsal alanlar]; A --- C[Kentsel alanlar];
```

Kırsal alanlar

Kentsel alanlar

Dünya Nüfusu

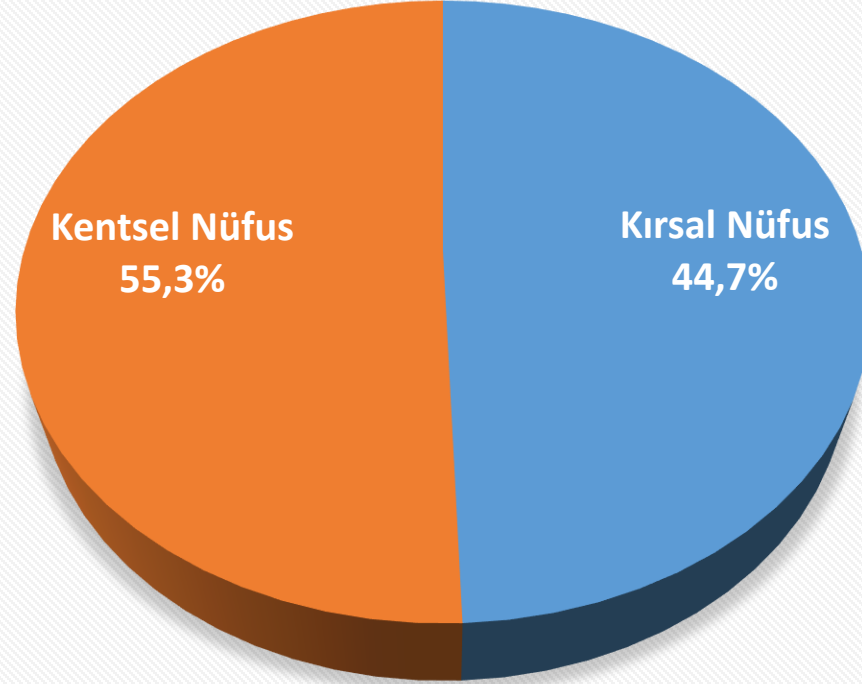
Yıl	Nüfus
2019	7.650.310.652
2020	7.775.772.850

Dünya Nüfusu 1950-2050 (000)

Yıl	Toplam Nüfus
1950	2 535 093
1955	2 770 753
1960	3 031 931
1965	3 342 771
1970	3 698 676
1975	4 076 080
1980	4 451 470
1985	4 855 264
1990	5 294 879
1995	5 719 045
2000	6 124 123
2005	6 514 751
2010	6 906 558
2015	7 295 135
2020	7 667 090
2025	8 010 509
2030	8 317 707
2035	8 587 050
2040	8 823 546
2045	9 025 982
2050	9 191 287

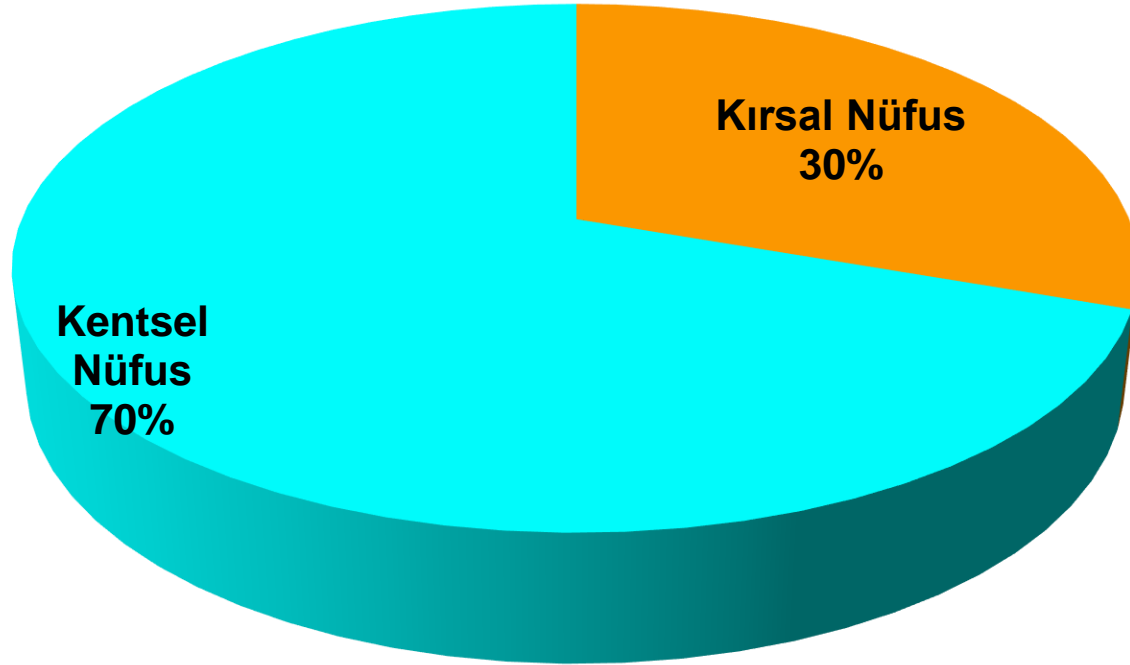
Kaynak: United Nations Population
Division
([http://esa.un.org/unup/p2k0data.as
p](http://esa.un.org/unup/p2k0data.asp), 18.02.2011)

Dünya Nüfusunun Oransal Bölünüş (2018)

■ Kırsal Nüfus ■ Kentsel Nüfus

Dünya Nüfusunun Oransal Bölünüşü (2050)

Ülkelerin Gelişmişlik Düzeyine Göre Dünya Kırsal Nüfusu (000)

Yıl	Kırsal Nüfus
1950	386 281
1955	383 960
1960	378 233
1965	370 057
1970	356 504
1975	346 309
1980	338 310
1985	334 836
1990	330 936
1995	326 515
2000	321 274
2005	315 788
2010	307 755
2015	296 185
2020	281 530
2025	264 250
2030	245 141
2035	225 987
2040	207 659
2045	190 250
2050	173 854

A (Gelişmiş Ülkeler)

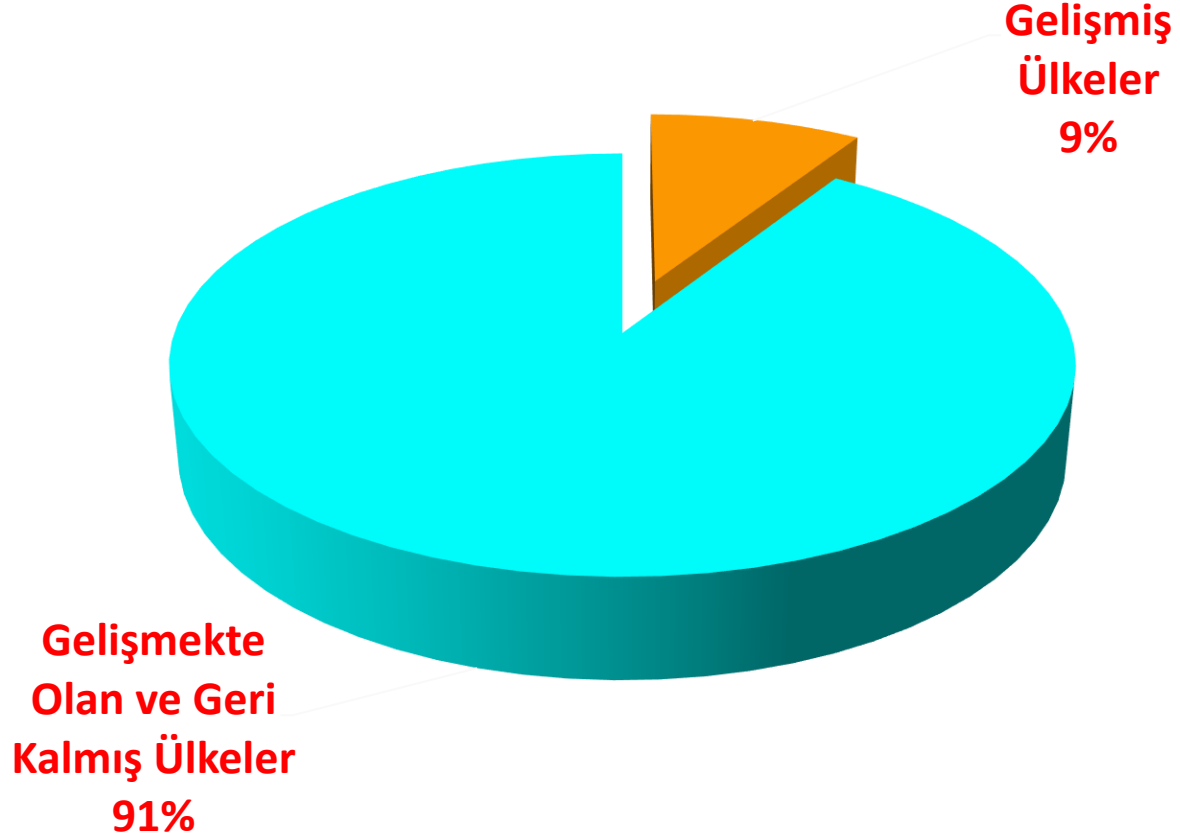
Yıl	Kırsal Nüfus
1950	1 412 016
1955	1 531 838
1960	1 657 401
1965	1 811 732
1970	2 010 388
1975	2 211 251
1980	2 372 609
1985	2 532 233
1990	2 689 389
1995	2 835 145
2000	2 948 940
2005	3 034 328
2010	3 104 196
2015	3 154 286
2020	3 175 891
2025	3 162 026
2030	3 107 486
2035	3 019 723
2040	2 907 018
2045	2 772 546
2050	2 619 141

B (Gelişmekte Olan ve Geri Kalmış Ülkeler)

Year	Rural population
1950	185 676
1955	202 988
1960	223 851
1965	247 513
1970	274 384
1975	305 417
1980	335 534
1985	372 736
1990	415 143
1995	463 503
2000	510 822
2005	559 820
2010	609 283
2015	656 500
2020	699 062
2025	734 473
2030	761 186
2035	779 035
2040	787 512
2045	786 216
2050	775 074

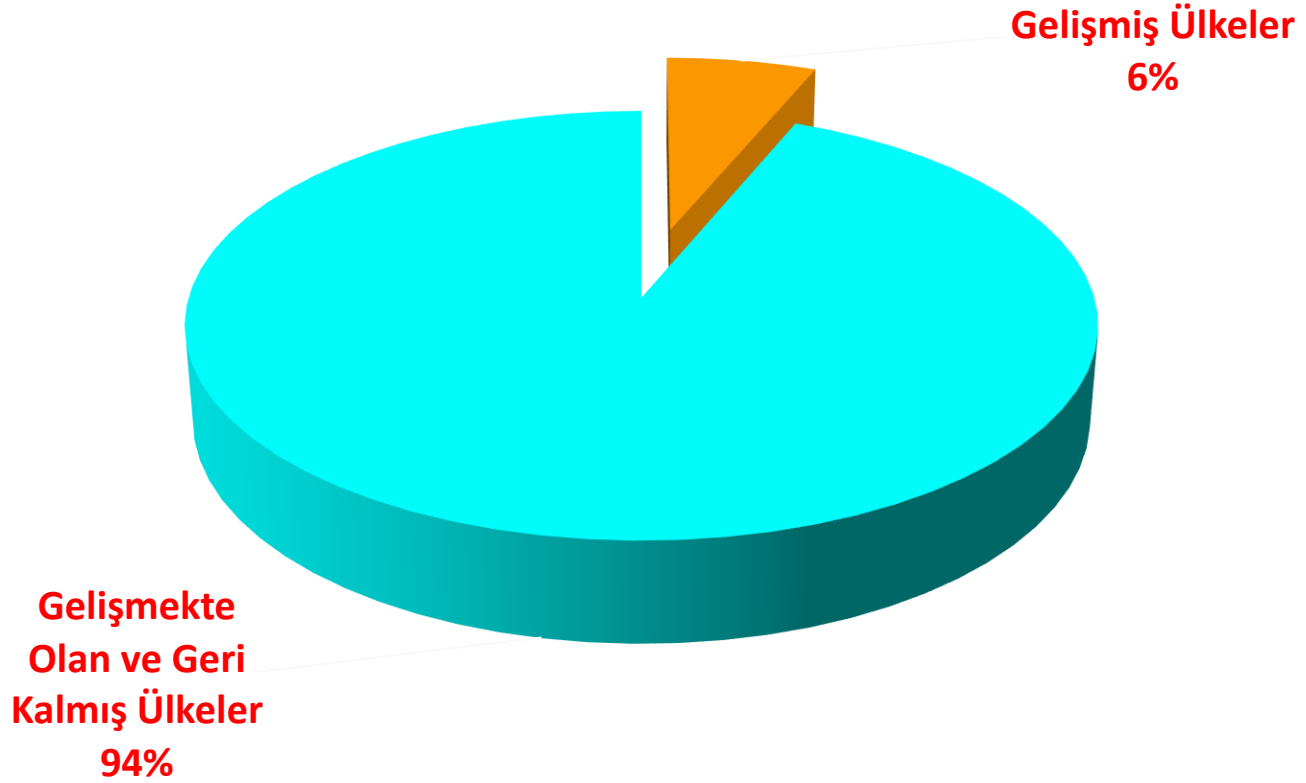
C (Geri Kalmış Ülkeler)

2010 Yılında Dünyada Kırsal Nüfusun Oransal Dağılımı

2050 Yılında Dünyada Kırsal Nüfusun Oransal Dağılımı

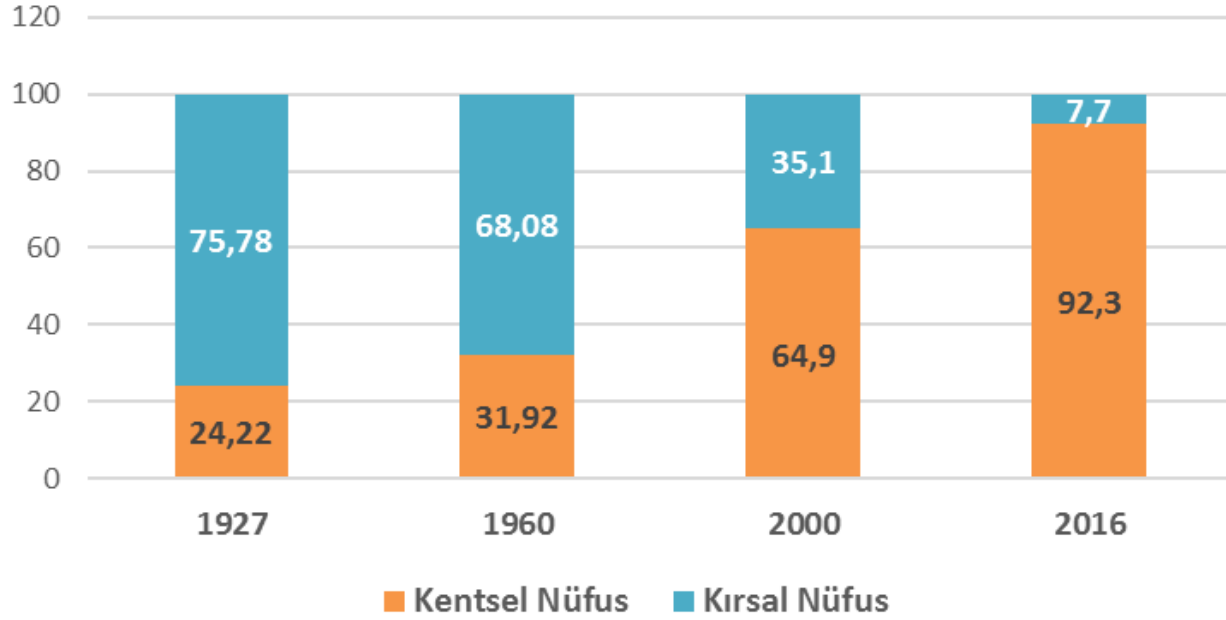
Türkiye’de nüfusun gelişimi

Yıllar	Nüfus	Gerçek Yüzölçümü (km2)	Nüfus Yoğunluğu
1927	13 648 270	809 176*	17
2016	79 814 871	814 578	104

Kaynak: TÜİK

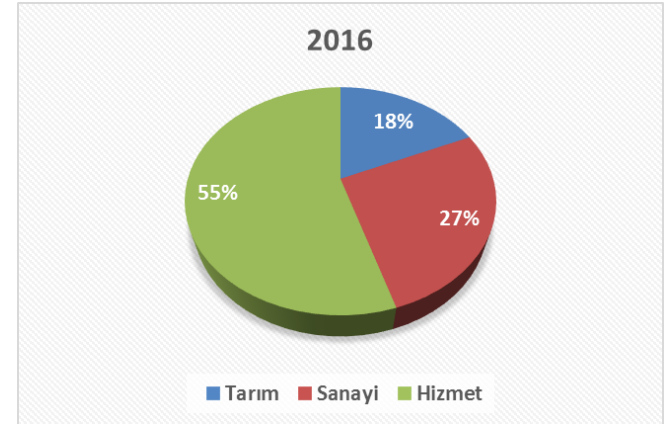
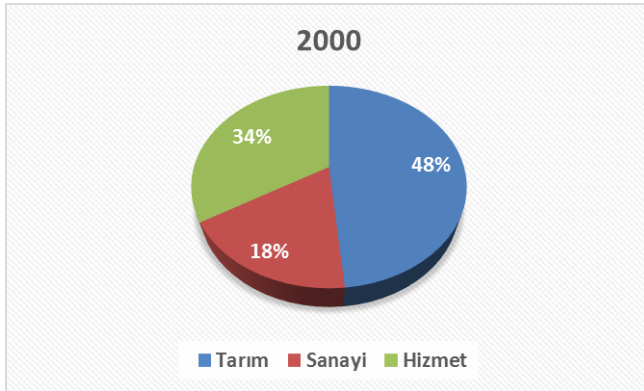
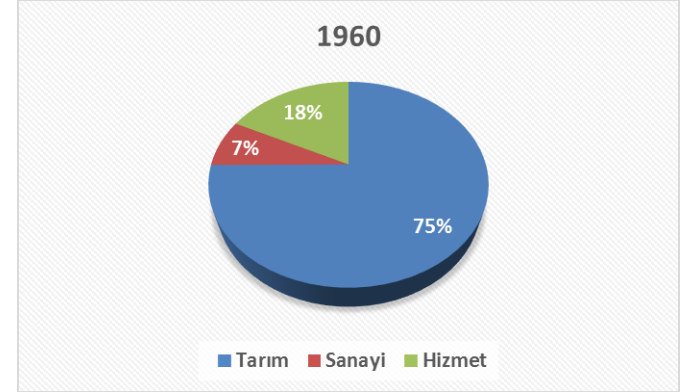
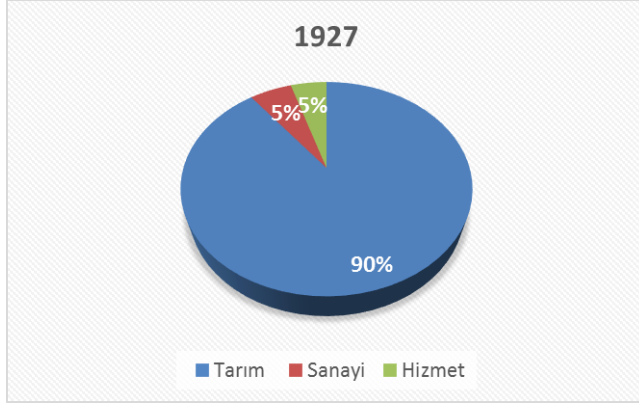
*1927 yılında Hatay ili henüz Anavatan’a katılmamıştır.

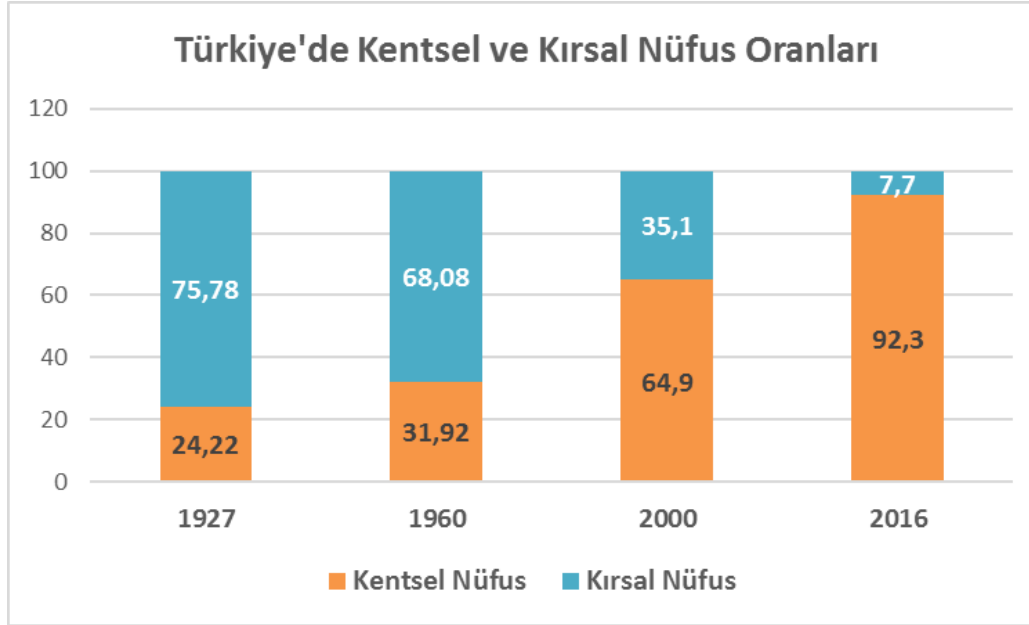
Türkiye'de Kentsel ve Kırsal Nüfus Oranları

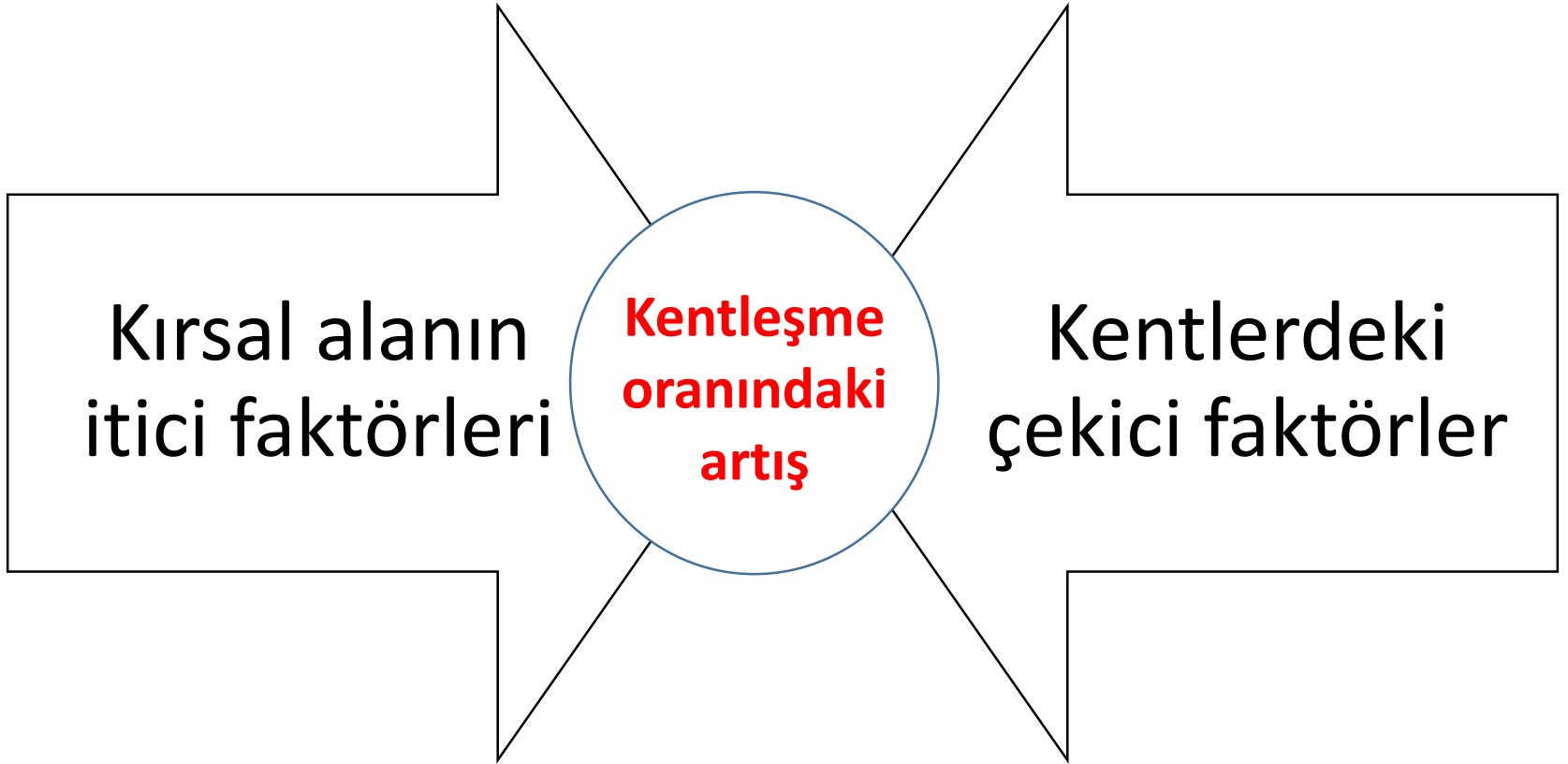
Kaynak: TÜİK

Türkiye'de Faal Nüfusun Ekonomik Faaliyet Kollarına Dağılımı

Kaynak: TÜİK

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Avrupa'nın Kuzey Atlantik kıyılarında ortaya çıkan modernite projesi, dünyayı değiştirmeye yönelmiştir. Doğanın ve toplumsal düzenin işleyişini insan aklının kavrayabileceği düşünölmüş; modernite projesi bu varsayım üzerine inşa edilmiştir. Bunun dört boyutu bulunmaktadır.

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Modernleşmenin ekonomik boyutu, kapitalist ilişkiler içinde sanayileşmiş bir toplumu kapsamaktadır.

İkinci boyutu olan bilgi, ahlak ve sanat yaklaşımında evrenselliğin yakalanabileceğine inanılmıştır.

Üçüncü boyutta ise, geleneksel toplum bağlantılarından kurtulmuş, kendi aklıyla kendini yönlendiren bireyin doğması hedeflenmiştir. Bu kişiler eğitilmiş, geleneksel (yerele) bağlılıklardan kopmuş, bireyleşmişlerdir.

Dördüncü boyut ise, gelişen kurumsal yapıdır.

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Dönüşümün bu dört boyutunun gerçekleşmesi, günümüz toplumunun mekânsal organizasyonunda da çok önemli dönüşümler oluşturmaktadır (Tekeli, 2002: 3-4).

Kırsal gelişme modernizasyonun kırsal mekânlarda yaşayan insan topluluklarının toplumsal, ekonomik, ekinsel açılardan yapısını değiştirecek biçimde üretim, gelir ve refah düzeylerinin geliştirilmesini, insan-toprak ilişkilerindeki dengesizliklerin giderilmesini, kentsel alanlardaki fiziksel ve toplumsal altyapının oluşturulmasını, tarımsal ürünlerin daha iyi değerlendirilmesini amaçlayan çok yönlü süreçleri, etkinlikleri ve örgütlenmeleri kapsadığı söylenebilir.

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Kırsal gelişme deyince, genellikle tarım ve hayvancılık kesiminin yapısı, sorunları, üretim, pazarlama ve bu amaçla örgütlenme konuları akla gelmektedir. Kuşkusuz toplumsal ve ekonomik içerikli kırsal gelişme, tarımdan kopuk değildir. Aksine, kırsal gelişme özünde tarımsal ekonomideki gelişim ve dönüşümlere bağımlıdır.

Bununla birlikte, kırsal gelişmenin insan toprak ilişkileri, toprak iyelik düzeni, toprakların işletmelere dağılımı, topraksızlık ya da toprağın azlığı başta olmak üzere, çok çeşitli kırsal altyapı, işsizlik, ormanların korunması ve benzeri konularla ilgili çok geniş kapsamlı yönetsel, ekinsel, eğitsel ve tüzel kimi yöneltilelerle birlikte ele alınması gerekmektedir (Geray, 2011: 17-18).

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Kırsal mekânın ÷lke ekonomisinin genel gelişme düzeyine dayanan çok fonksiyonlu bir mekân olduğu kabul edilmiştir. Gelişmekte olan ÷lkelerde tarımsal fonksiyonun kırsal mekânlarda bir özneliği varsa da artık oralarda bile tek özellik değildir. Kırsal mekânlarda bulunan tüm fonksiyonlar kırsal fonksiyonlar olarak kabul edilebilir. Bunlardan bazıları aynı zamanda kentsel mekânlarda da bulunabilirler (ama onlardan farklıdırlar); ancak diğerleri özel bir karaktere sahiptir-sadece kırsal mekânlarda bulunurlar (Tümertekin ve Özgüç, 2015).

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Endüstri çağının iki önemli buluşu olan otomobil ve telefon, 20. yüzyılın başında kişileri belli merkezlere bağlı olmaktan kurtararak özgürleştirmiştir. Bunun etkisiyle alt kentleşmeler ortaya çıkmıştır.

Kuşkusuz insanlar günümüzde daha sakin, daha temiz yerlerde, doğaya daha yakın olarak ve daha çok mekân kullanarak yaşama isteği gerçekleştirmektedir. Bu nedenle, sanayi sonrasının toplumunun gelecek dönemlerde yeni bir kırsal yapısı olmayacaktır.

Artık kırsal alan kentsel mekâna dönüşmekte, kentli nüfusça kullanılmakta, kentsel kurumlarca denetlenmekte ve yönetilmektedir. Bu durum, tüm yeryüzünün kentsel mekân haline gelmesi demektir (Tekeli, 2011: 496-497).

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Nitekim dünyanın ve ülkelerin geleceğini belirlemede en önemli bir süreç olan kentleşmeyi durdurmaya olanak yoktur. Ancak toplumsal katmanlar arası ve bölgeler arası dengeli kalkınma, yerleşme, arsa ve konut yöneltleriyle kentleşmenin yönü değiştirilebilir ve daha sağlıklı biçimde, daha normal bir hızla gerçekleşmesi sağlanabilir. Önemli olan, kırsal kesimde yaşam koşullarını, geçim olanaklarını iyileştirmek, fiziksel, toplumsal altyapı ve hizmetleri köylünün ayağına götürmektir (Geray, 2011: 18-19).

ABD’de kırsal alanların sürekli nüfus kaybetmesiyle köy ve kasabalar ortadan kalkmaya başlamıştır. Ancak kırsal alanlar hayatta kalabilmek için tarımın yerine geçebilecek faaliyetleri araştırma yoluna gitmişlerdir.

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Bu nedenle, Amerika'nın her tarafında sayıları gittikçe artan bazı bölgeler, turizmi bir çıkar yolu olarak görmekte ve "refahın metropoliten alanlardan daha yoksul durumdaki kırsal toplumlara doğru coğrafi olarak yeniden yayılabileceğini" ummaktadırlar.

Bütünüyle kırsal alanlar nüfus kaybederken, 480 tanesi turizm sayesinde nüfus artışı kaydetmiştir. Bu tür yerlerde turizm ya da rekreasyon yoluyla ekonomik gelişme şu şekilde olmaktadır:

- (i) Bu yerleşmeler manzara, eğlence, tarihsel özellikler gibi turizm çekiciliklerini geliştirdikleri için turistleri kendilerine çekmekte;
- (ii) Burayı beğenen bazı turistler bir "tatil evi" (ikinci konut) almaya karar vermekte;

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

(iii) Bu tatilciler emeklilikten sonra buraya yerleşmeye karar verirken, yenileri de aynı amaçla aynı yolu izlemektedir. Ancak gelişme gösteren ve nüfusu tekrar yükselmeye başlayan bu kırsal yerleşmelerin en çok deniz, göl, nehir kıyısında ya da dağ manzaralı yerlerde bulunan (doğal çekiciliğe sahip) yerler olduğunu eklemek gerekir (Özgüç, 2007: 131).

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Kimi yazarlara göre, örneğin Michael Woods (2011), bu yaşam tarzının tadını çıkaranların şanslı bir azınlık olduğunu, ancak dünyadaki kırsal sakinlerin büyük çoğunluğu için, yaşam, iş talepleri gibi günlük sorunlarla mücadelenin devam ettiğini ve aile hayatı ya da para, sağlık, suç, yalnızlık ya da yabancılaşma ile ilgili sorunların var olduğunu söylemektedirler.

Birçok durumda, kırsal bölge sakinlerinin yaşam biçimleri kentsel bölge sakinlerinden biraz farklı görünebilir. Diğer durumlarda, kırsal bir ortam, kendine özgü izolasyon, istihdam fırsatlarının eksikliği, uyum baskısı ya da ya da hayati hizmetlere erişimde zorluklar yaratmaktadır.

Küresel güneydeki topluluklarda yaşanan kırsal yaşamın anlamı ile küresel kuzeydeki daha müreffeh kırsal bölgelerdeki anlamı arasında büyük farklılıklar vardır. Yine de, tek bir kırsal toplulukta bile, kırsal yaşam birçok farklı şekilde yorumlanabilir ve deneyimlenebilir.

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

AB ülkelerinde ABD'den biraz daha farklı bir durum vardır. 2015 yılı Eurostat verilerine göre AB nüfusunun% 28.0'ı kırsal alanlarda yaşamaktadır. 2010'dan 2015'e kadar, AB - 28 genelinde kırsal alanlarda yaşayan insan sayısında kademeli bir artış olmuş ve toplam nüfusun nispi payı yüzde 1,7 puan artmıştır.

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Şehirlerin banliyölerinde yaşayan nüfusun payı daha da artmış (%4,7), kentlerin merkezinde yaşayanların payı azalmıştır.

Bu kalıplar muhtemelen banliyölerde, kasabalarda veya kırsal kesimde daha uygun fiyatlı alan arayışı içinde olan Avrupalıların şehir içi bölgelerinden ayrılma eğilimini yansıtabilir. Şehirler gerçekten insanları çekmektedir, ancak kentsel yaşamın yüksek maliyetleri nedeniyle, aynı insanlar yakındaki kasabalara, banliyölere veya küçük kentsel / kırsal alanlara yerleşebilmektedirler.

Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Zira insanları kırsal alanlarda yaşamaya çekebilecek bir takım avantajlar vardır. Bunlar arasında;

- *Daha düşük konut ve yaşam maliyetleri;*
- *Daha fazla kullanılabilir alan;*
- *Daha az kirli bir ortam;*
- *Daha az stresli bir yaşam tarzı bulunmaktadır.*

Örneğin, Eurostat'a göre, konut söz konusu olduğunda, 2015 yılında AB - 28 konut maliyeti yük oranı kırsal alanlarda en düşük (% 9.1), kasabalarda ve banliyölerde yaşayan insanlar için biraz daha yüksek bir oran (% 10.6) ve şehirlerde yaşayanlar arasında zirve (% 13.3) noktadadır.

Avrupa Birliği'nde kırsal alanların belirlenmesine yönelik bir yaklaşım

(i) Yüksek derecede şehirleşmiş bölgelere yakın kırsal alanlar

- Mesken, rekreasyonel, sanayi taşma sahaları,
- Nüfus büyümesi,
- Entansif (modern) tarım,
- Trafik akışında artışla karakterize edilmiş,

(ii) Turizm amacıyla kullanılan alanlar

- Sıklıkla kitle turizmi için donatılmış ağırlıklı olarak kıyı ve dağlık sahalar,
- Tarımsal faaliyetlerde azalış görülen bölgeler,
- Şehirleşmede gelişmelerin yaşandığı bölgeler,
- Yerleşmelerde parçalanmaların olduğu bölgeler olarak karakterize edilmiş

Avrupa Birliği'nde kırsal alanların belirlenmesine yönelik bir yaklaşım

(iii) Çeşitli faaliyetlerin gerçekleştirildiği kırsal alanlar

- Ağırlıklı olarak tarıma bağımlılığın devam ettiği fakat
- Tarım dıőı faaliyetlerin yerleőtirilmeye çalıőıldıđı sahalara

(iv) Tarım faaliyetlerin baskın olduğu kırsal alanlar

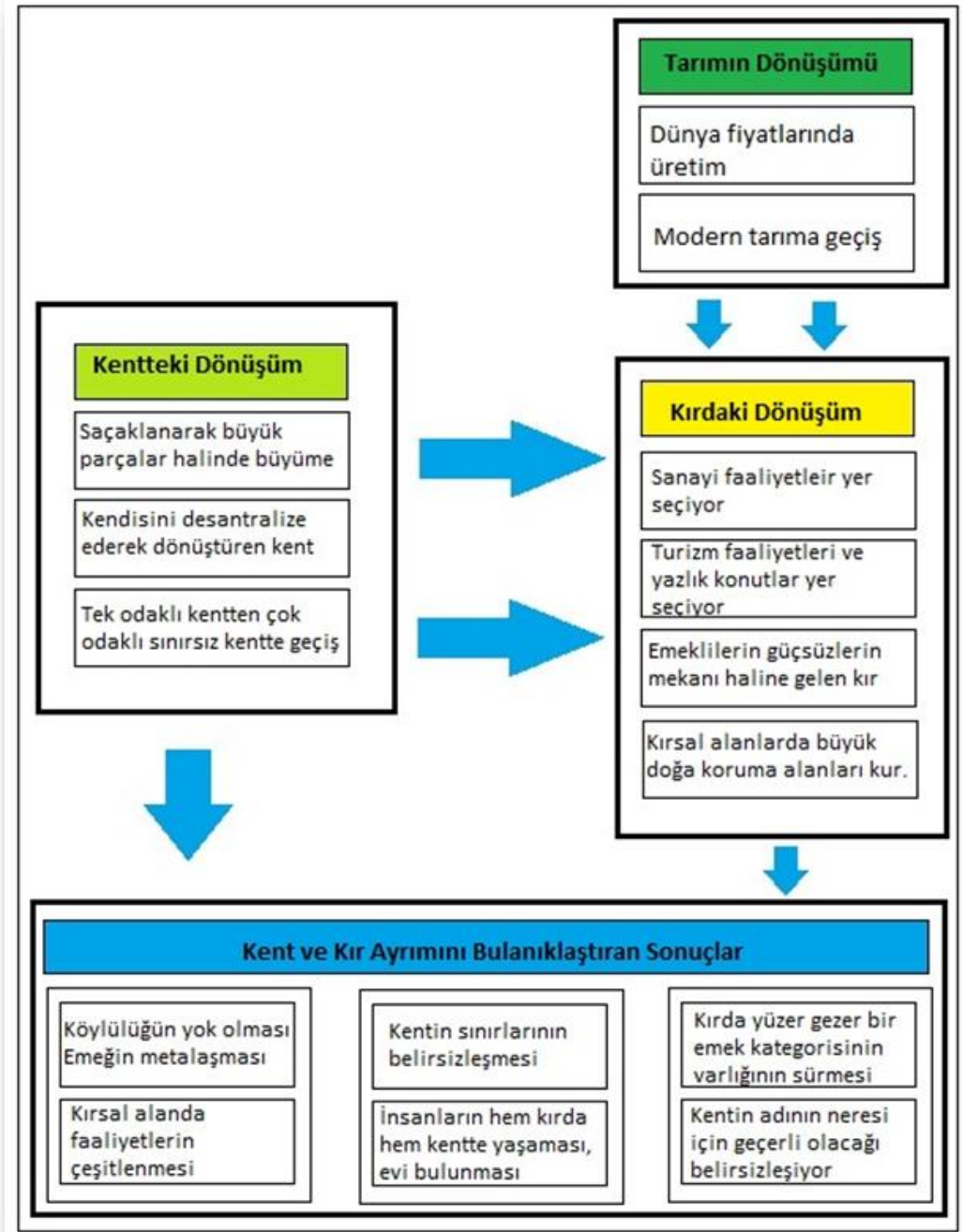
- Etkin veya baskın tarımsal faaliyetler,
- Geleneksel veya zayıf, düşük verimlilik (üretim)

(v) ulaşım zorluklarının yaşandığı bölgeler

- Orman-dağ ve ada alanları,
- Yüksek dış göç,
- Emekli veya ikinci konutlara yönelik iç göç özellikleriyle karakterize edilmiştir (Bakırcı, 2007: 29-30).

Kır Kent Ayrımını Bulanıklaştıran Süreçler

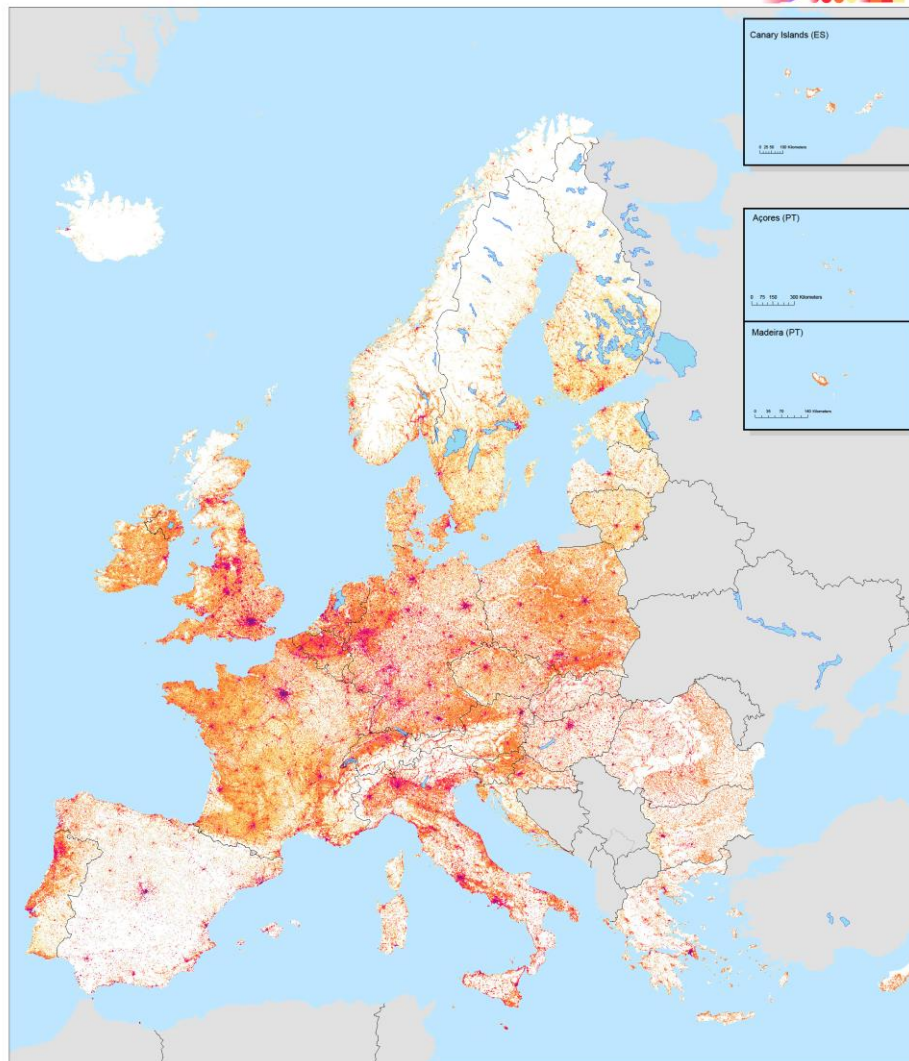
Kaynak: Tekeli, 2016:128.

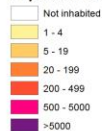
Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Tüm kırsal alanlar aynı özelliğe sahip değildir. Bu konuda kent merkezlerine daha yakın olan kırsal alanlar daha fazla yararlanma eğilimi gösterirken, uzak alanlar nüfus düşüşünden muzdarip olma eğilimindedir. Bir sonraki slayttaki harita, AB bölgelerindeki nüfus yoğunluğu alanlarını göstermektedir. Haritada renk ne kadar koyu ise, alan o kadar kalabalık anlamına gelmektedir.

Çeşitli AB ülkelerinde (örneğin İspanya, Yunanistan, Bulgaristan, Portekiz, Romanya ve İskandinav ülkeleri) çok düşük nüfus yoğunluğuna sahip bir dizi alan gözlemlenebilir.

Population density

Data sources:

National grid data from census 2011 information, aggregated to 1km² grid cells:
 Belgium, Bulgaria, The Czech Republic, Estonia, Finland, France, Germany, Ireland, Liechtenstein, Lithuania
 The Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland.

Disaggregated data produced by the Austrian Institute of Technology (AIT)
 Austria, Croatia, Cyprus, Denmark, Greece, Hungary, Iceland, Italy, Latvia, Luxembourg, Malta, Romania, Slovakia, United Kingdom
 Source data: population per LAU2 (EU) 2011 (© Eurostat), EA7 and Trade Services Procedure on Land Membership - category of use coding 2009 (© European Environment Agency),
 LAU2 administrative boundaries (© Eurogeographics, Corine land cover 2006 (© European Environment Agency), Open Street Map data 2011 (© OpenStreetMap contributors).

© Eurogeographics for the Administrative Boundaries
 Map © European Forum for Geostatistics. Further information: <http://www.efgs.info>

Map produced by Eurostat April 2014

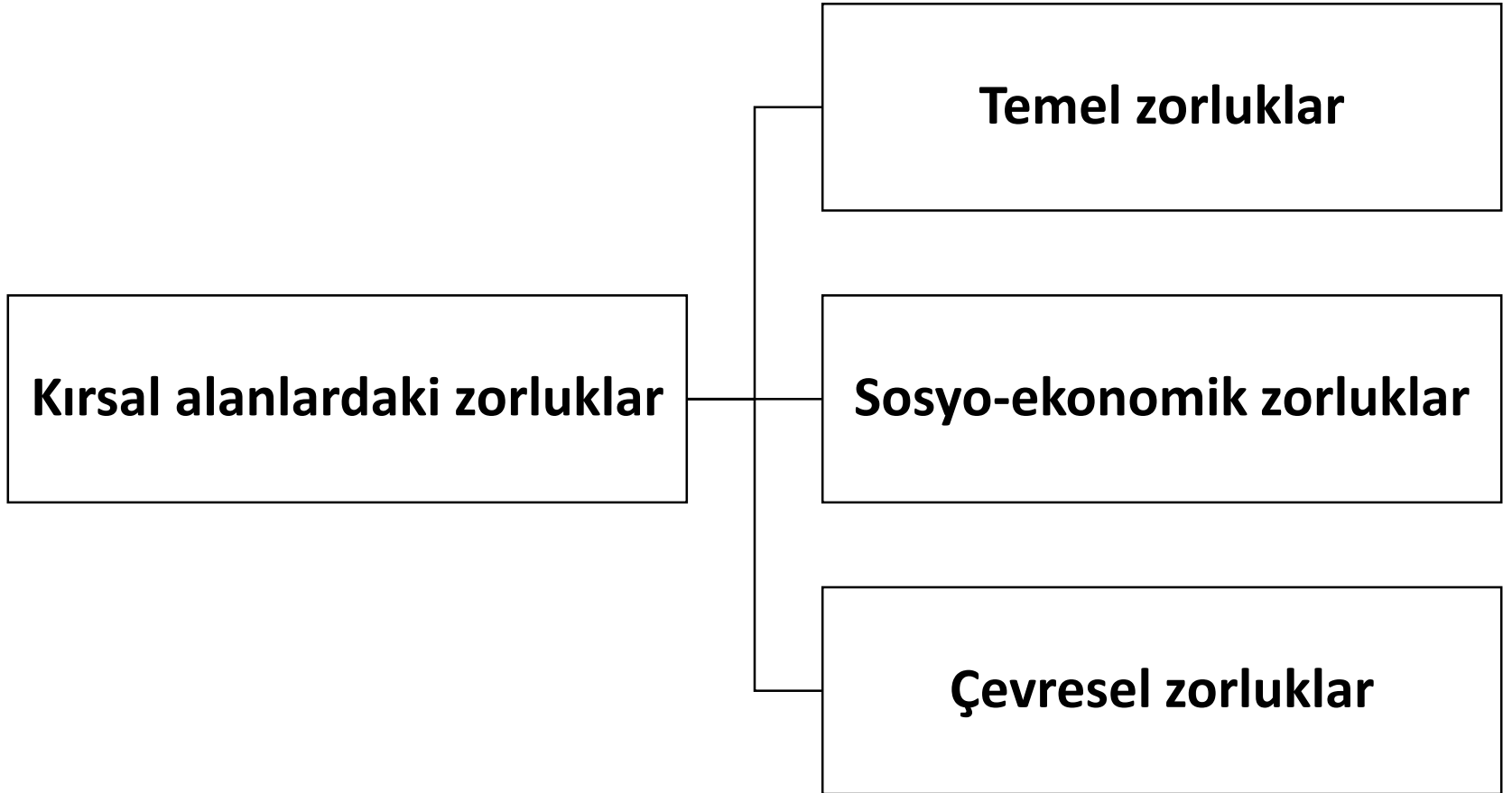
Kırsal alanlarda sosyal ve demografik değişim

Bu boşlukların nedeni şunları içerir:

- *Daha az yerel eğitim veya iş fırsatı / seçeneği;*
- *Kamu hizmetlerine veya ulaşım hizmetlerine erişimde zorluklar;*
- *Yetersiz sağlık olanakları;*
- *Kültürel mekanların / boş zaman aktivitelerinin eksikliği.*

(Kaynak: Eurostat, Urban Europe, 2016).

Kırsal alanlarda değişime neden olan zorluklar

Kırsal alanlardaki temel zorluklar

Kırsal alanlar birçok nedenden dolayı hayati önem taşımaktadır. Temel gıda ürünlerini üreten alanlar olarak, dünyanın gıda güvenliğinin sağlanmasına katkıda bulunurlar.

Çevresel bir bakış açısından, yenilenebilir enerji üretiminin önemli merkezlerini (güneş, jeotermik, rüzgar ve biyokütle enerjisi) varolduğu alanlardır.

Kırsal alanlar ayrıca dünyanın su kaynaklarının çoğunu içerir ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunur.

Bununla birlikte, kırsal alanlar bir dizi sosyo-ekonomik ve çevresel zorluklarla karşı karşıyadırlar.

Kırsal alanlarda sosyo-ekonomik zorluklar

Çok sayıda kırsal alan, nüfusun azalması ve yaşlanan nüfusun yanı sıra gençlerin kentsel alanlara göç etmesiyle karşı karşıyadır. Bu eğilimi çeşitli faktörler açıklayabilir.

- Kırsal alanlarda yüksek kaliteli, sürdürülebilir işler daha kısıtlı ve ekonomik faaliyet yelpazesi yaratma kapasitesi daha azdır;
- Gelir seviyeleri genellikle daha düşüktür;
- Sosyal / kamu hizmetlerine (sağlık, ulaşım, eğitim) erişim sınırlı olabilir;
- Bilgi ve iletişim altyapıları da kentsel alanlara göre daha az gelişmiştir;
- Tarımın ekonomideki nispi payı azalmaktadır;
- Çiftçiler küresel bir ekonomide rekabetçi ve yaşanabilir varlıkları sürdürmek için mücadele etmektedir; ve düşük gelir gençlerin aile şirketlerinde kalmasını engellemektedir.

Kırsal alanlarda çevre sorunları

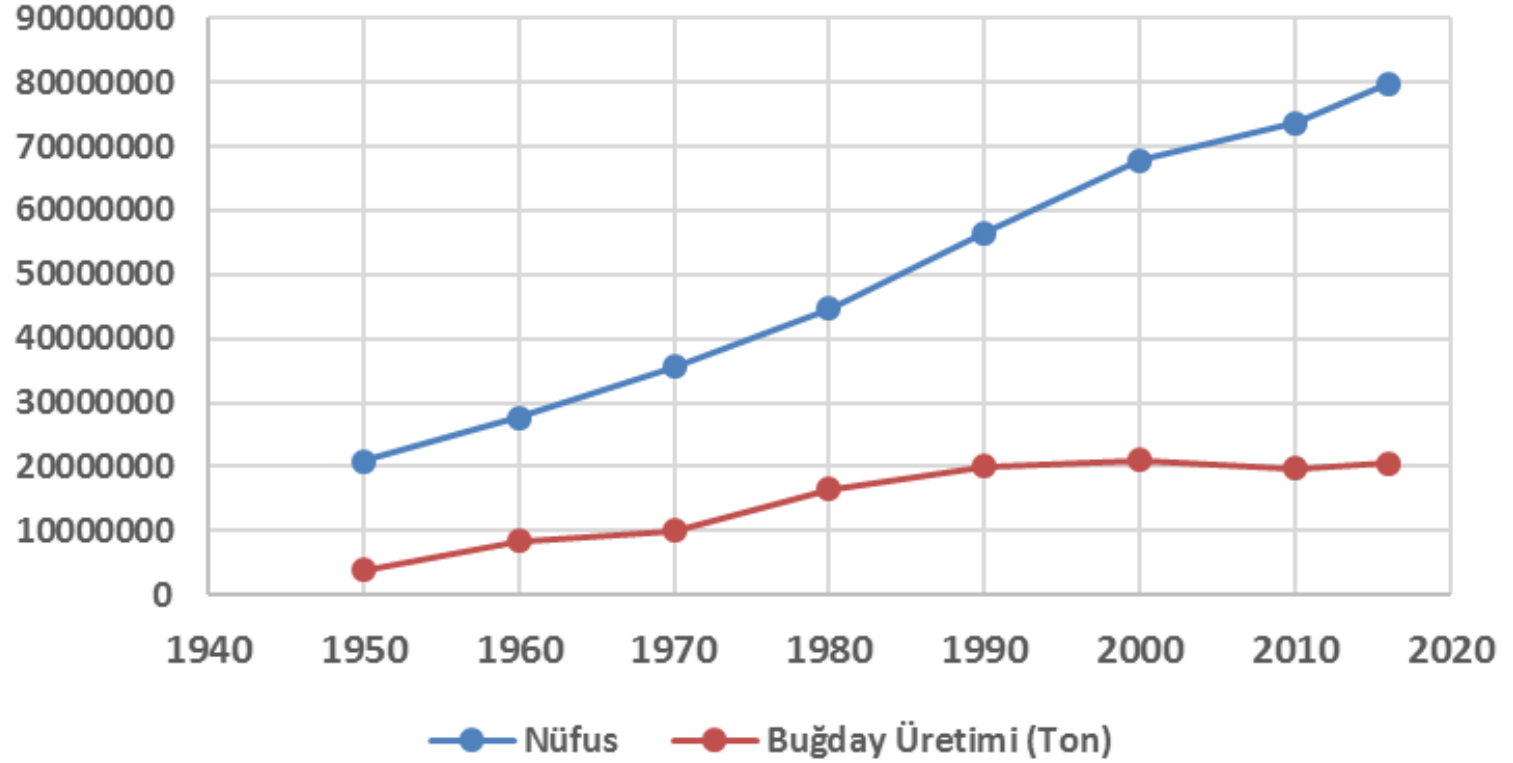
- Nüfus genellikle tarımda arazi kullanımının terk edilmesine yol açmaktadır.
- Biyoçeşitlilik, toprak erozyonu ve toprak yangınları riskinin artması nedeniyle çiftçiler tarafından artık korunamamaktadır.
- Bazı bölgelerde, tarım ve ormancılık sektörlerinde aşırı sanayileşme ve uzmanlaşma, toprak erozyonu, sürdürülebilir olmayan su kullanımı, daha yüksek sera gazı emisyonları ve biyolojik çeşitlilik kaybı riskleri ile doğal kaynaklar üzerinde baskılar yaratmıştır.
- İklim değişikliği tehdidi, kuraklık, sel, fırtına ve yangın gibi doğal afetlerden kaynaklanan ek risklere neden olmaktadır. Gelecekte çiftçiler bu etkilere daha fazla maruz kalabilirler.

Türkiye’de Nüfus Artışı - Buğday Üretimi İlişkisi

Yıl	Nüfus	Buğday Ekim Alanı (Ha)	Buğday Üretimi (Ton)
1950	20 947 188	4 477 191	3 871 926
1960	27 754 820	7 700 000	8 450 000
1970	35 605 176	8 600 000	10 000 000
1980	44 736 957	9 020 000	16 500 000
1990	56 473 035	9 450 000	20 000 000
2000	67 803 927	9 400 000	21 000 000
2010	73 722 988	8 103 400	19 674 000
2016	79 814 871	7 671 944	20 600 000

Kaynak: DiE, 1996; TÜİK.

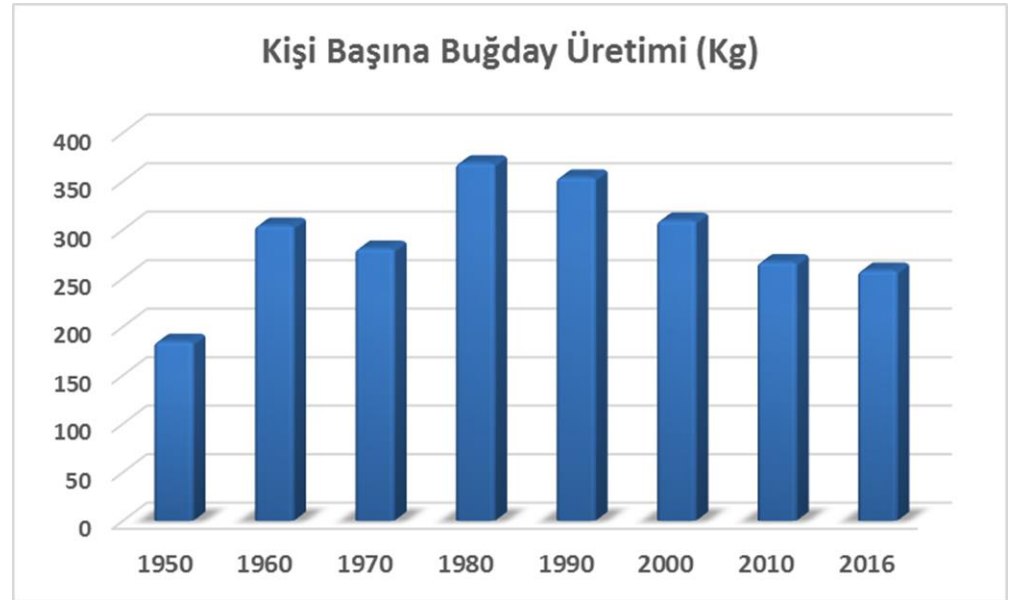
Türkiye'de Nüfus Artışı-Buğday Üretimi İlişkisi

Türkiye'de Kişi Başına Yıllık Buğday Üretimi

Yıl	Kişi Başına Buğday Üretimi (Kg)
1950	184,8
1960	304,5
1970	280,8
1980	368,8
1990	354,1
2000	309,7
2010	266,8
2016	258,1

Çizelge 6. Türkiye Buğday Tüketimi, Stok Değişimi ve Yeterlilik Derecesi

Piyasa Yılı*	Yurt İçi Kullanım (Bin Ton)	Gıda Olarak Tüketim (Bin Ton)	Tohumluk Kullanım (Bin Ton)	Yemlik Kullanım (Bin Ton)	Kayıplar (Bin Ton)	Stok Değişimi (Bin Ton)	Kişi Başına Tüketim (Kg)	Yeterlilik Derecesi (%)
2005/06	16.846	14.283	1.528	425	610	276	...	120,6
2006/07	18.943	16.491	1.458	427	567	- 834	...	99,8
2007/08	16.882	14.584	1.458	351	489	97	207	96,6
2008/09	17.781	15.458	1.456	362	504	308	216	94,5
2009/10	16.961	14.495	1.458	425	584	965	200	114,8
2010/11	18.187	15.766	1.459	404	558	1.351	214	102,2
2011/12	19.610	17.090	1.457	448	614	239	229	105,1
2012/13	19.375	17.042	1.355	411	567	-52	225	98,0
2013/14	20.462	16.330	1.399	2.112	621	-117	213	102,0
2014/15	20.112	15.604	1.425	2.556	536	-745	201	89,2

Kaynak: TÜİK 2016.

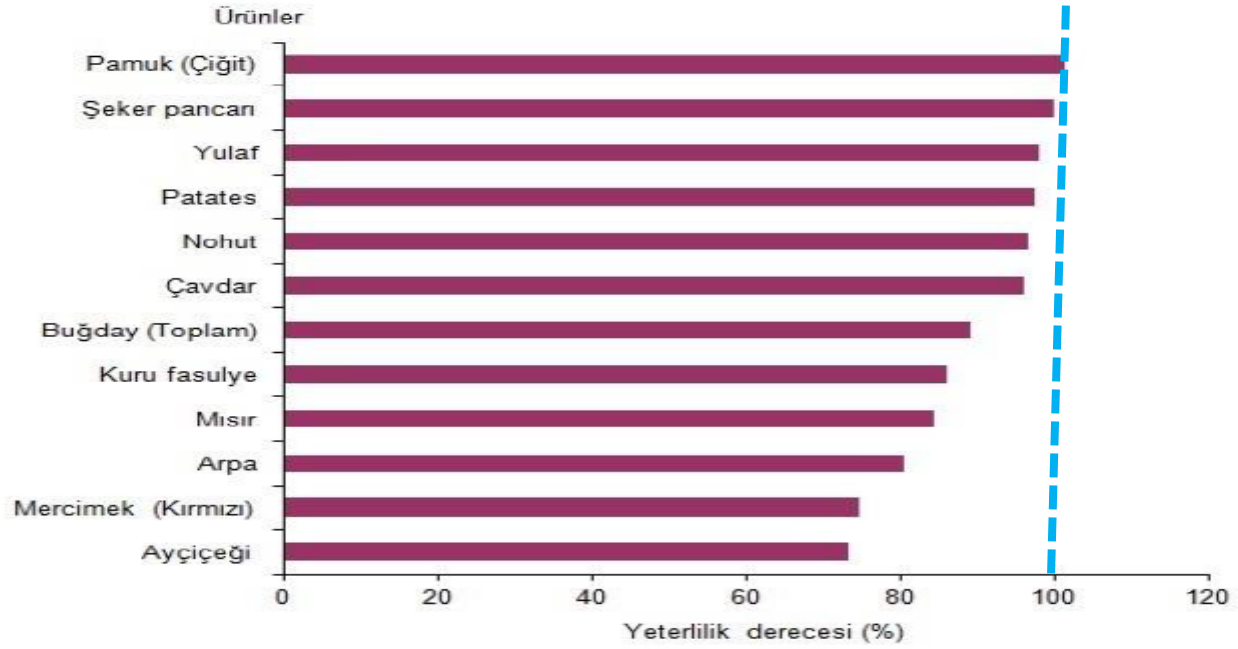
(*) Piyasa Yılı: 1 Haziran-31 Mayıs dönemini kapsamaktadır (Açıklama EK 1'de verilmiştir).

Kaynak: TMO; 2017.

Yıllar İtibariyle Türkiye'nin Arpa Üretimi

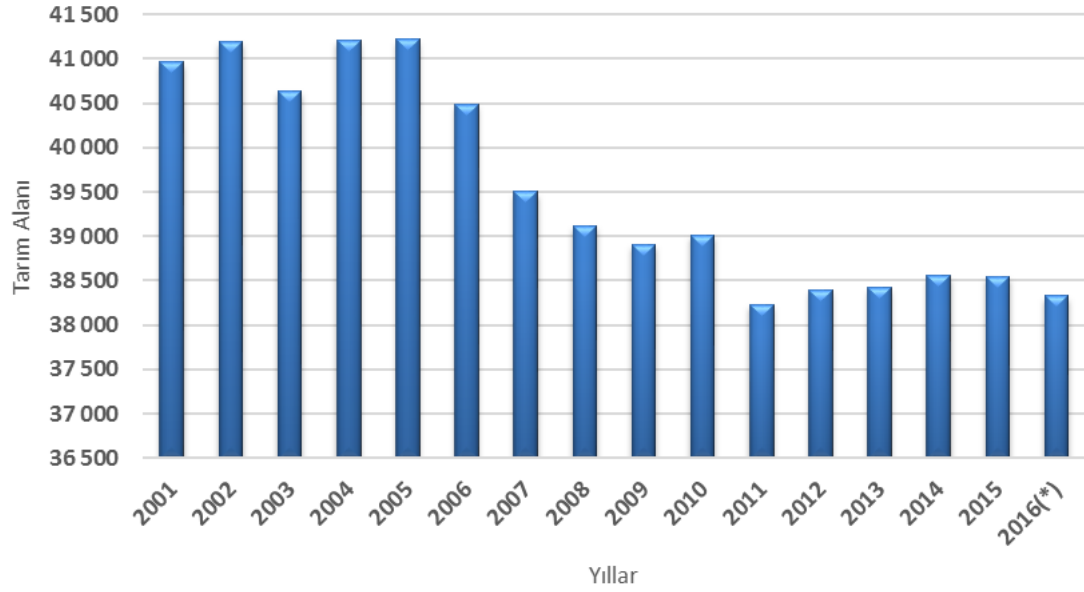
Yıllar	Ekilen alan (Dönüm)	Üretim (ton)
2001	36 400 000	7 500 000
2002	36 000 000	8 300 000
2003	34 000 000	8 100 000
2004	36 000 000	9 000 000
2005	36 500 000	9 500 000
2006	36 498 000	9 551 000
2007	34 280 165	7 306 800
2008	29 500 000	5 923 000
2009	30 100 000	7 300 000
2010	30 400 000	7 250 000
2011	28 688 331	7 600 000
2012	27 487 664	7 100 000
2013	27 205 100	7 900 000
2014	27 872 973	6 300 000
2015	27 835 830	8 000 000
2016	27 400 521	6 700 000

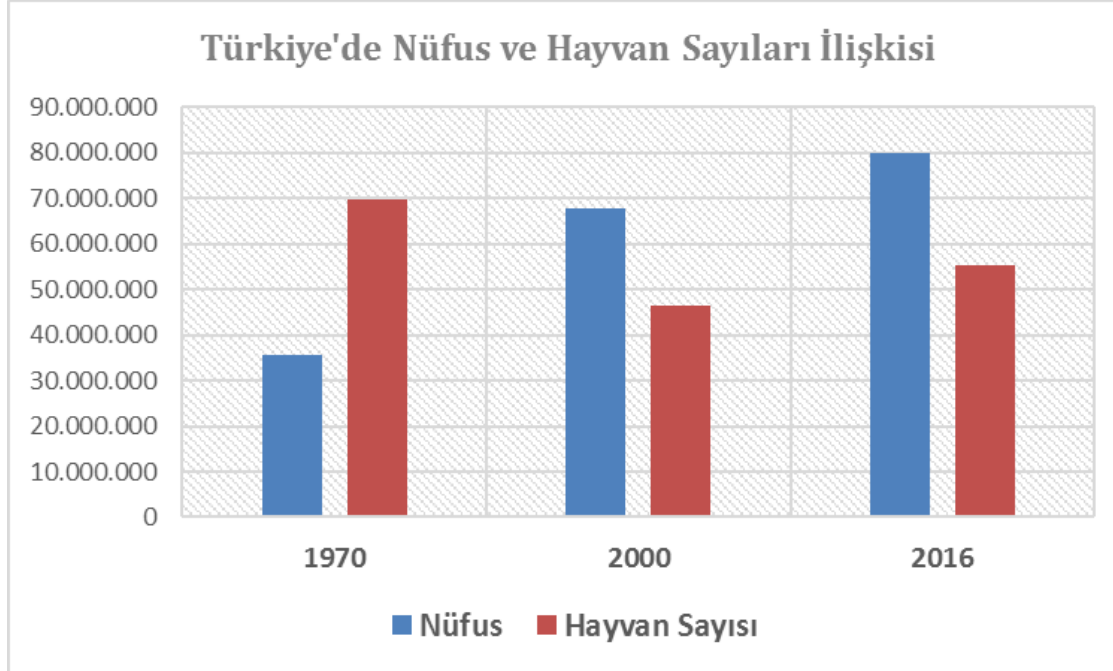
Seçilmiş Ürünlerde Yeterlilik Oranları(%)

Güncelleme Mart 2017

Türkiye Toplam Tarım Alanı (000 ha)

Kaynak: TÜİK

Türkiye’de Nüfus ve Hayvancılık İlişkisi

Yıl	Nüfus	Hayvan Sayısı	1000 Kişiyeye Düşen Hayvan Sayısı
1970	35 605 176	69 827 000	1 961,1
2000	67 803 927	46 600 000	687,3
2016	79 814 871	55 409 387	694,2

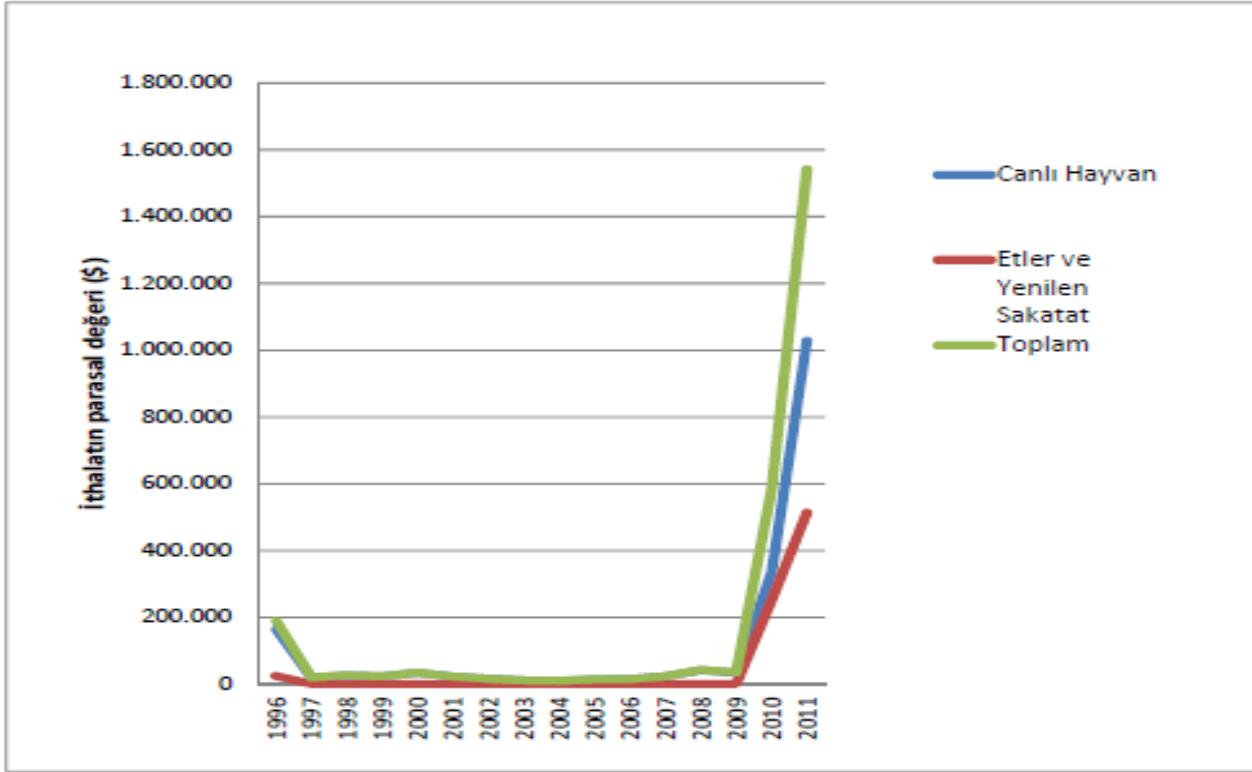
Kaynak: DiE, Tarımsal Yapı ve Üretim (1970-2000);TÜİK.

Tablo 34. Türkiye'nin 1996-2011 yılları arasındaki canlı hayvan ve et ithalatının parasal değeri (000\$)

Yıllar	Canlı Hayvan	Etlere ve Yenilen Sakatat	Toplam
1996	167.429	25.112	192.541
1997	18.929	1.095	20.024
1998	26.091	273	26.364
1999	23.618	94	23.712
2000	33.458	1.040	34.498
2001	22.843	312	23.155
2002	15.932	51	15.983
2003	11.845	181	12.026
2004	9.782	277	10.059
2005	14.074	277	14.351
2006	15.546	86	15.632
2007	23.921	97	24.018
2008	41.448	906	42.354
2009	33.664	1.600	35.264
2010	333.080	250.174	583.254
2011	1.028.196	513.525	1.541.721

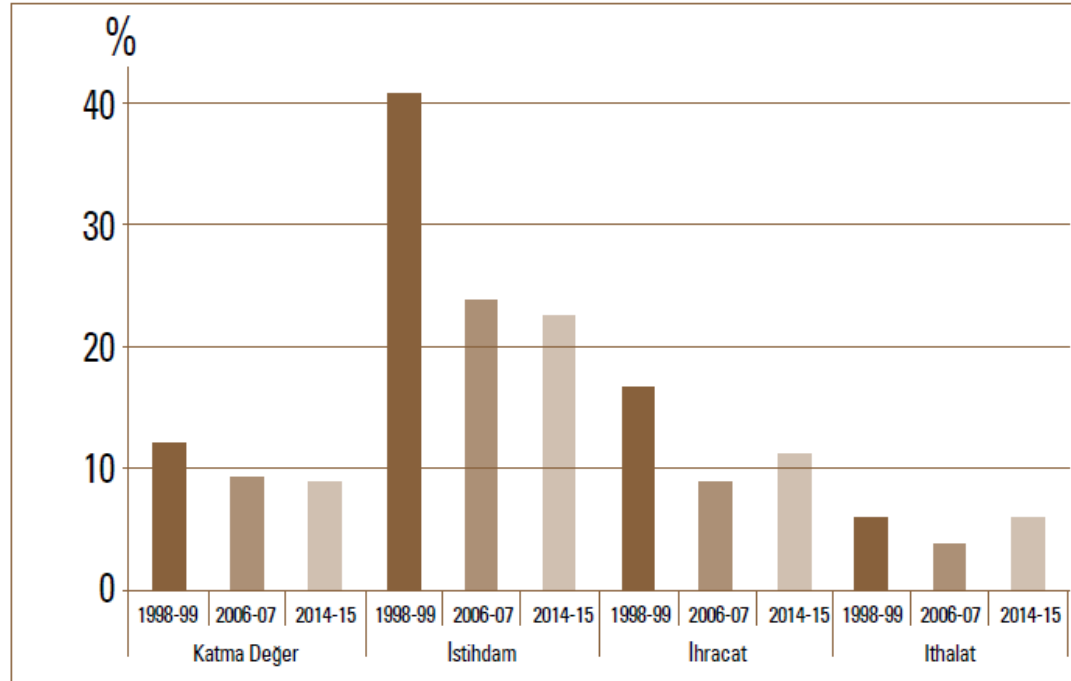
Kaynak: www.tuik.gov.tr

Şekil 12. Türkiye'nin 1996-2011 yılları arasında canlı hayvan ve et ithalatındaki değişim

Tarımın ekonomiye katkısı, 1998-2015 (Dönem ortalamaları %)

İklim değişikliği tarımı değişik yönlerden etkilemektedir. Bu etkiler biyofiziksel, ekolojik ve ekonomik olabilir

İklim ve tarım kuşaklarının kutuplara doğru kayması

Yükselen sıcaklık nedeniyle üretim desenlerinin değişmesi

Atmosfere artan karbon dioksit salımı nedeniyle verimlilik değişmeleri

Değişen yağış düzenleri

Gıda güvenliği sorunları

Kırsal alanlarda yaşayanların ikilemi

Kırsal alanlarda
yaşamı
sürdürmek mi?

Kentlere göç
etmek mi?

Kaynakça

- AYSAN, A.F., DUMLUDAĞ, D. (Eds.) 2014. Kalkınmada Yeni Yaklaşımlar, İmge Kitabevi, Ankara.
- BAKIRCI, M. 2007. Kırsal Kalkınma: Kavramlar, Politikalar, Uygulamalar, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- CEYLAN, S. 2019. Kırsal Alanların Yeniden Yapılanmasında İkinci Konutların Etkisi: Pelitköy (Burhaniye) Örneği, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Beşeri ve İktisadi Coğrafya Bilim Dalı, Doktora Tezi (Yayımlanmamış), Ankara.
- GERAY, C. 2011. *Kırsal Gelişme Politikaları*, Phoenix Yayınevi, Ankara.
- GİRGİN, İ. 2008. *Kırsal Altyapı*, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayın No:1562, Ankara.
- GÜNAYDIN, G. 2010. Tarım ve Kırsallıkta Dönüşüm: Politika Transferi Süreci/AB ve Türkiye, Tan Kitabevi Yayınları, Ankara.
- HILL, M. 2003. *Rural Settlement and The Urban Impact on the Countryside*. Hodder & Stoughton, London.
- MORRIS, J., BAILEY, A., TURNER, R.K., BATEMAN, I.J. (eds). 2001. *Rural Planning and Management*. Edward Elgar Publishing, Glos, UK.
- MOSELEY, M. 2003. *Rural Development: Principles and Practice*. Sage Publications.
- SHEPHERD, A. 1998. *Sustainable Rural Development*. Palgrave, New York.
- SINGH, S. & SINHA. S.P. *Strategies for Sustainable Rural Development*. Deep&Deep, New Delhi.

Kaynakça

TEKELİ, İ. 2011. *Anadolu'da Yerleşme Sistemi ve Yerleşme Tarihleri*, Tarih ve Yurt Vakfı yayınları, İstanbul.

TEKELİ, İ. 2016. *Dünyada ve Türkiye'de Kent-Kır Karşılığı Yok Olurken Yerleşmeler İçin Temsil Sorunları ve Strateji Önerileri*, İdealkent Yayınları, Ankara.

TOLUN-DENKER, B. 1977. *Yerleşme Coğrafyası: Kır Yerleşmeleri*, İstanbul Üniversitesi Yayınları No:2275, Coğrafya Enstitüsü Yayınları No:98, İstanbul.

TUNÇDİLEK, N. 1978. *Türkiye'nin Kır Potansiyeli ve Sorunları*, İstanbul Üniversitesi yayınları No:2364, İstanbul.

TÜMERTEKİN, E. 2015. *Ekonomik Coğrafya: Kalkınma ve Küreselleşme*. Çantay Kitabevi, İstanbul.

TÜMERTEKİN, E. ÖZGÜÇ, N. 2015. *Beşeri Coğrafya – İnsan, Kültür, Mekan*, Çantay Kitabevi, İstanbul.

TÜRKİYE ÇEVRE VAKFI. 1997. *Türkiye'nin Tarım Politikası ve Çevre*. Ankara.

TÜRKİYE İŞ BANKASI. 1999. *75 Yılda Köylerden Şehirlere*, İstanbul.

WOODS, M. 2005. *Rural Geography*, SAGE, London.